

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

Ελεγκτική Λογιστική

Ν. Ηρειώτης / Ι. Πλουμπής

Βασικά χαρακτηριστικά μαθήματος **Ελεγκτική Λογιστική**

1. Εισαγωγή στην Ελεγκτική και τον Εξωτερικό Έλεγχο (External Audit)
2. Εισαγωγή στην Εταιρική Διακυβέρνηση και τον Εσωτερικό Έλεγχο (Corporate Governance & Internal Audit)
3. Εισαγωγή στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (COSO Integrated Framework)
4. Πρακτικά Παραδείγματα - Case Studies Ελεγκτικών Εργασιών (Μέρος 1ο)
5. Πρακτικά Παραδείγματα - Case Studies Ελεγκτικών Εργασιών (Μέρος 2ο)

1. Εισαγωγή στην Ελεγκτική και τον Εξωτερικό Έλεγχο (External Audit)

- Ορισμός και Σκοπός του Εξωτερικού Ελέγχου
- Τι είναι ο εξωτερικός έλεγχος και ποιος είναι ο ρόλος του.
- Διαφορές μεταξύ εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου.
- Το Ρυθμιστικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου
- Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (ISA – International Standards on Auditing).
- Κανονισμοί από φορείς όπως το IFAC (International Federation of Accountants).
- Βασικές Αρχές και Διαδικασίες Εξωτερικού Ελέγχου
- Προγραμματισμός Ελέγχου (Audit Planning).
- Αξιολόγηση Κινδύνων και Σχεδιασμός Δοκιμών (Risk Assessment & Testing Strategy).
- Αποδεικτικά στοιχεία και τεκμηρίωση (Audit Evidence & Documentation).
- Έκθεση Ελέγχου (Audit Report).
- Ανεξαρτησία και Ηθική του Ελεγκτή
- Ο ρόλος της ανεξαρτησίας των εξωτερικών ελεγκτών.
- Ηθικά διλήμματα και επαγγελματική δεοντολογία (IESBA Code of Ethics).
- Επιπτώσεις του Εξωτερικού Ελέγχου στις Επιχειρήσεις
- Πώς ο εξωτερικός έλεγχος συμβάλλει στη διαφάνεια και στη χρηματοοικονομική σταθερότητα.

Διδακτικές Ενότητες

2. Εισαγωγή στην Εταιρική Διακυβέρνηση και τον Εσωτερικό Έλεγχο (Corporate Governance & Internal Audit)

- Ορισμός και Σημασία της Εταιρικής Διακυβέρνησης
- Τι είναι η εταιρική διακυβέρνηση και πώς συνδέεται με τη χρηστή διοίκηση.
- Θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο (OECD Principles of Corporate Governance).
- Ο ρόλος των Διοικητικών Συμβουλίων & Επιτροπών Ελέγχου
- Καθήκοντα των ανεξάρτητων μελών και της Επιτροπής Ελέγχου.
- Συνεργασία μεταξύ εξωτερικών ελεγκτών και διοικητικών συμβουλίων.
- Εισαγωγή στον Εσωτερικό Έλεγχο (Internal Audit)
- Τι είναι ο εσωτερικός έλεγχος και πώς διαφέρει από τον εξωτερικό έλεγχο.
- Βασικές αρχές και πρακτικές του IIA (Institute of Internal Auditors).
- Ο Εσωτερικός Έλεγχος ως Μηχανισμός Διαχείρισης Κινδύνων
- Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου στην ανίχνευση και πρόληψη απάτης (Fraud Detection & Prevention).
- Σύνδεση με το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Control System - ICS).

3. Εισαγωγή στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (COSO Integrated Framework)

- Τι είναι το COSO και γιατί είναι σημαντικό
- Ανάλυση του COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission).
- Εξέλιξη του COSO Framework από το 1992 έως σήμερα.
- Τα Πέντε Στοιχεία του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (COSO Framework)
- Περιβάλλον Ελέγχου (Control Environment).
- Αξιολόγηση Κινδύνων (Risk Assessment).
- Δραστηριότητες Ελέγχου (Control Activities).
- Πληροφόρηση και Επικοινωνία (Information & Communication).
- Παρακολούθηση και Βελτίωση (Monitoring Activities).
- Εφαρμογές του COSO στην Πρακτική
- Πώς εφαρμόζεται το COSO Framework σε εταιρείες και οργανισμούς.
- Παραδείγματα πραγματικών περιπτώσεων.
- Σχέση COSO & SOX (Sarbanes-Oxley Act)
- Ο ρόλος του COSO στη συμμόρφωση με τη νομοθεσία Sarbanes-Oxley (SOX).

4. Πρακτικά Παραδείγματα - Case Studies Ελεγκτικών Εργασιών (Μέρος 1ο)

Η ανάλυση πραγματικών περιπτώσεων (case studies) είναι ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους κατανόησης των ελεγκτικών διαδικασιών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ελεγκτές. Στο πρώτο μέρος εστιάζουμε στην Έναρξη και τον Σχεδιασμό του ελέγχου καθώς και στην Υλοποίηση ελεγκτικών διαδικασιών στις παρακάτω περιοχές:

- Πάγια και Λοιπός Εξοπλισμός
- Αποθέματα και Αγορές
- Ταμειακά Διαθέσιμα

Διδακτικές Ενότητες

5. Πρακτικά Παραδείγματα - Case Studies Ελεγκτικών Εργασιών (Μέρος 2ο)

Η ανάλυση πραγματικών περιπτώσεων (case studies) είναι ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους κατανόησης των ελεγκτικών διαδικασιών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ελεγκτές. Στο δεύτερο μέρος εστιάζουμε στην Ολοκλήρωση του ελέγχου και την Κατάρτιση της σχετικής αναφοράς (έκθεσης ελέγχου) ενώ ταυτόχρονα εξετάζουμε τις ελεγκτικές διαδικασίες στις παρακάτω περιοχές:

- Απαιτήσεις και Έσοδα
- Έξοδα και Υποχρεώσεις

Ορισμός και Σημασία της Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η εταιρική διακυβέρνηση αναφέρεται στο σύστημα κανόνων, πρακτικών και διαδικασιών μέσω των οποίων διοικείται και ελέγχεται μια εταιρεία. Αποσκοπεί στη διασφάλιση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της προστασίας των συμφερόντων όλων των εμπλεκομένων, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων, των διοικητικών στελεχών, των εργαζομένων και της κοινωνίας ευρύτερα.

Ο Νόμος 4706/2020, που τέθηκε σε ισχύ στις 17 Ιουλίου 2021, αποτελεί τη νεότερη προσπάθεια ενίσχυσης της εταιρικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα. Αντικατέστησε το προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο και εισήγαγε αυστηρότερες ρυθμίσεις, ειδικά για τις εισηγμένες εταιρείες στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Ορισμός και Σημασία της Εταιρικής Διακυβέρνησης

Βασικές Διατάξεις του Ν. 4706/2020

Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.)

- Καθιερώνει αυστηρότερα κριτήρια ανεξαρτησίας των μελών του Δ.Σ..
- Απαιτεί την ύπαρξη τουλάχιστον 2 ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών.
- Υποχρεώνει τις εταιρείες να δημοσιοποιούν την πολιτική καταλληλότητας των μελών του Δ.Σ.
- Εισάγει πολιτική διαφορετικότητας, επιβάλλοντας τη συμμετοχή τουλάχιστον 25% γυναικών στο Δ.Σ.

Επιτροπές Διοίκησης και Ελέγχου

- Ενίσχυση του ρόλου της Επιτροπής Ελέγχου (Audit Committee).
- Υποχρεωτική σύσταση Επιτροπής Αποδοχών & Υποψηφιοτήτων.
- Καθιέρωση νέων μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου και αυστηρότερα πρότυπα για τη διαχείριση κινδύνων.

Λειτουργία και Λογοδοσία

- Υποχρεωτική σύνταξη και δημοσίευση Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης.
- Εισαγωγή μηχανισμών για την προστασία των μετόχων μειοψηφίας.
- Εφαρμογή Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, με βάση διεθνή πρότυπα.

Εσωτερικός Έλεγχος και Κανονιστική Συμμόρφωση

- Οι εισηγμένες εταιρείες υποχρεούνται να διατηρούν Ανεξάρτητη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου.
- Ορίζεται υπεύθυνος συμμόρφωσης (Compliance Officer).
- Ενίσχυση της διαφάνειας στη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων.

Υποχρεώσεις Συμμόρφωσης Ν. 4706/2020

Ο Νόμος 4706/2020 εισάγει ένα αυστηρότερο πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης για τις εισηγμένες εταιρείες στην Ελλάδα, με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της προστασίας των επενδυτών. Οι κύριες υποχρεώσεις συμμόρφωσης που επιβάλλονται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς περιλαμβάνουν:

Σύνθεση και Λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.)

Πολιτική Καταλληλότητας: Οι εταιρείες υποχρεούνται να υιοθετήσουν πολιτική που διασφαλίζει την καταλληλότητα των μελών του Δ.Σ., λαμβάνοντας υπόψη κριτήρια όπως η εμπειρία, οι δεξιότητες και η ανεξαρτησία τους.

Ανεξάρτητα Μέλη: Τουλάχιστον το 1/3 των μελών του Δ.Σ. πρέπει να είναι ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη, χωρίς οικονομικούς ή άλλους δεσμούς με την εταιρεία που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αμεροληψία τους.

Υποχρεώσεις Συμμόρφωσης Ν. 4706/2020

Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου

Επιτροπή Ελέγχου: Αποτελείται από τουλάχιστον τρία μη εκτελεστικά μέλη, με την πλειοψηφία να είναι ανεξάρτητα. Η επιτροπή αυτή επιβλέπει τη διαδικασία χρηματοοικονομικής αναφοράς, τα εσωτερικά συστήματα ελέγχου και τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία.

Επιτροπή Αποδοχών και Επιτροπή Υποψηφιοτήτων: Κάθε μία πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον τρία μη εκτελεστικά μέλη, με την πλειοψηφία να είναι ανεξάρτητα. Η Επιτροπή Αποδοχών προτείνει την πολιτική αποδοχών και αξιολογεί τις αμοιβές των ανώτερων στελεχών, ενώ η Επιτροπή Υποψηφιοτήτων προτείνει κατάλληλους υποψηφίους για το Δ.Σ.

Υποχρεώσεις Συμμόρφωσης Ν. 4706/2020

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

Οι εταιρείες οφείλουν να καταρτίσουν και να δημοσιοποιήσουν έναν Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας, ο οποίος περιλαμβάνει:

Οργανωτική Δομή: Περιγραφή της δομής της εταιρείας, των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών κάθε τμήματος.

Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου: Διαδικασίες για την εξασφάλιση της αξιοπιστίας των χρηματοοικονομικών αναφορών και της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία.

Διαχείριση Κινδύνων: Πολιτικές και διαδικασίες για την αναγνώριση, αξιολόγηση και αντιμετώπιση των κινδύνων που αντιμετωπίζει η εταιρεία.

Υποχρεώσεις Συμμόρφωσης Ν. 4706/2020

Διαφάνεια και Δημοσιοποίηση Πληροφοριών

Οι εισηγμένες εταιρείες πρέπει να δημοσιοποιούν:

Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης: Περιγραφή των πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζουν, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με τον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης.

Πολιτική Αποδοχών: Αναλυτική παρουσίαση της πολιτικής αποδοχών των μελών του Δ.Σ. και των ανώτερων στελεχών.

Συναλλαγές με Συνδεδεμένα Μέρη: Αποκάλυψη σημαντικών συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη, εξασφαλίζοντας τη διαφάνεια και την προστασία των μετόχων.

Πώς συνδέεται η εταιρική διακυβέρνηση με τη χρηστή διοίκηση

Η εταιρική διακυβέρνηση (corporate governance) είναι το σύστημα αρχών, κανόνων και διαδικασιών που καθοδηγεί και ελέγχει μια επιχείρηση. Στόχος της είναι να διασφαλίζει τη διαφάνεια, την υπευθυνότητα και τη σωστή λήψη αποφάσεων, ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα των μετόχων και των άλλων ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders).

Κύρια στοιχεία της εταιρικής διακυβέρνησης περιλαμβάνουν:

- Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.): Εποπτεύει και καθοδηγεί τη διοίκηση της εταιρείας.
- Διαφάνεια: Παροχή σαφών και έγκαιρων πληροφοριών στους επενδυτές και στο κοινό.
- Λογοδοσία: Υπευθυνότητα της διοίκησης απέναντι στους μετόχους.
- Δικαιώματα των μετόχων: Διασφάλιση της συμμετοχής τους στις κρίσιμες αποφάσεις.
- Διαχείριση κινδύνων: Εντοπισμός και μείωση των κινδύνων που μπορεί να επηρεάσουν τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.
- Εταιρική ηθική και συμμόρφωση: Προώθηση ηθικής συμπεριφοράς και τήρηση των κανονισμών.

Πώς συνδέεται η εταιρική διακυβέρνηση με τη χρηστή διοίκηση

Η χρηστή διοίκηση (good governance) αναφέρεται στις πρακτικές διοίκησης που διασφαλίζουν αποτελεσματικότητα, διαφάνεια, και υπευθυνότητα στις επιχειρήσεις και τους δημόσιους οργανισμούς. Η εταιρική διακυβέρνηση είναι μια ειδική μορφή χρηστής διοίκησης που εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις.

Σύνδεση των δύο εννοιών:

Η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί υποσύνολο της χρηστής διοίκησης, εστιάζοντας στη διαχείριση εταιρειών. Αμφότερες δίνουν έμφαση στη διαφάνεια, τη λογοδοσία, την ηθική συμπεριφορά και την αποτελεσματική διοίκηση. Η καλή εταιρική διακυβέρνηση οδηγεί σε χρηστή διοίκηση, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των επενδυτών και της κοινωνίας.

Παράδειγμα: Μια εταιρεία που εφαρμόζει αυστηρούς κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης, όπως ανεξάρτητους ελέγχους και σαφή κριτήρια αξιολόγησης της διοίκησης, προάγει τη χρηστή διοίκηση και συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.

Θεσμικό και Κανονιστικό Πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η εταιρική διακυβέρνηση ρυθμίζεται από διάφορα θεσμικά και κανονιστικά πλαίσια σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Ένα από τα πιο σημαντικά διεθνή πρότυπα είναι οι Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ (OECD Principles of Corporate Governance).

Οι Αρχές του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) αποτελούν ένα παγκοσμίως αποδεκτό πλαίσιο κατευθυντήριων γραμμών για την αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση. Εκδόθηκαν αρχικά το 1999 και έχουν αναθεωρηθεί αρκετές φορές, με πιο πρόσφατη ενημέρωση το 2023.

Θεσμικό και Κανονιστικό Πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης

Οι 6 βασικές αρχές του ΟΟΣΑ για την εταιρική διακυβέρνηση:

Διασφάλιση Βάσης για Αποτελεσματική Εταιρική Διακυβέρνηση

Το νομικό και ρυθμιστικό πλαίσιο πρέπει να προάγει διαφάνεια, λογοδοσία και θεμιτό ανταγωνισμό.
Οι νόμοι πρέπει να επιτρέπουν ευελιξία προσαρμογής σε διαφορετικά επιχειρηματικά περιβάλλοντα.
Διασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ ιδιωτικής πρωτοβουλίας και δημόσιας παρέμβασης.

Δικαιώματα των Μετόχων και Βασικές Λειτουργίες Ιδιοκτησίας

Οι μέτοχοι πρέπει να έχουν δικαιώματα όπως:
Συμμετοχή και ψήφος στις γενικές συνελεύσεις
Πρόσβαση σε σαφείς και έγκαιρες πληροφορίες
Δίκαιη και ίση μεταχείριση από τη διοίκηση

Ίση Μεταχείριση των Μετόχων

Προστασία των δικαιωμάτων μειοψηφικών και αλλοδαπών μετόχων.
Αποφυγή καταχρηστικής άσκησης εξουσίας από τη διοίκηση και τους βασικούς μετόχους.
Ανάγκη για μηχανισμούς προσφυγής σε περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων.

Θεσμικό και Κανονιστικό Πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης

Ο Ρόλος των Ενδιαφερόμενων Μερών (Stakeholders)

Οι εταιρείες πρέπει να αναγνωρίζουν τα δικαιώματα και τη σημασία των ενδιαφερόμενων μερών (εργαζόμενοι, προμηθευτές, επενδυτές, κοινωνία).

Ενίσχυση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (CSR) και της βιωσιμότητας.

Προώθηση διαλόγου μεταξύ εταιρειών και ενδιαφερόμενων μερών.

Διαφάνεια και Δημοσιοποίηση Πληροφοριών

Οι επιχειρήσεις πρέπει να παρέχουν σαφείς, έγκαιρες και ακριβείς πληροφορίες σχετικά με:

Οικονομικές καταστάσεις

Διοικητικές αποφάσεις

Κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Υποχρέωση ελέγχου από ανεξάρτητους φορείς (π.χ. ελεγκτικές εταιρείες).

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) πρέπει να:

Παρέχει στρατηγική καθοδήγηση στην εταιρεία.

Παρακολουθεί τη διοίκηση και να εξασφαλίζει ανεξαρτησία από προσωπικά συμφέροντα.

Εφαρμόζει μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων.

Ενεργεί προς όφελος όλων των μετόχων και όχι μόνο των βασικών μετόχων.

Θεσμικό και Κανονιστικό Πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης

Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Ρυθμίσεις

Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)

Η ΕΕ έχει θεσπίσει διάφορες οδηγίες και κανονισμούς για την εταιρική διακυβέρνηση:

Οδηγία 2006/46/ΕΚ: Βελτίωση της διαφάνειας στις εταιρείες.

Οδηγία 2014/95/ΕΕ (Non-Financial Reporting Directive - NFRD): Υποχρεώνει τις εταιρείες να δημοσιεύουν πληροφορίες για περιβαλλοντικές και κοινωνικές πολιτικές.

Οδηγία 2017/828/ΕΕ (Shareholder Rights Directive II - SRD II): Ενίσχυση των δικαιωμάτων των μετόχων και διαφάνεια στις αμοιβές των στελεχών.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, το θεσμικό πλαίσιο καθορίζεται κυρίως από:

Νόμος 4706/2020: Εκσυγχρονισμός της εταιρικής διακυβέρνησης.

Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Νόμος 4449/2017: Κανονισμοί για τους εσωτερικούς ελέγχους και τις ελεγκτικές επιτροπές.

Ρόλος των Διοικητικών Συμβουλίων & Επιτροπών Ελέγχου στην Εταιρική Διακυβέρνηση

Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ)

Το ΔΣ είναι το ανώτατο διοικητικό όργανο μιας επιχείρησης και έχει την ευθύνη για:

- Στρατηγική καθοδήγηση: Καθορισμός της αποστολής, του οράματος και των στρατηγικών στόχων της εταιρείας.
- Εποπτεία & Έλεγχος Διοίκησης: Παρακολούθηση της απόδοσης της ανώτατης διοίκησης και λήψη αποφάσεων για σημαντικά ζητήματα.
- Διαχείριση κινδύνων: Αναγνώριση και αντιμετώπιση των κινδύνων που επηρεάζουν τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.
- Λογοδοσία προς τους μετόχους: Διασφάλιση διαφάνειας στη λήψη αποφάσεων και διατήρηση των συμφερόντων των μετόχων.
- Εταιρική διακυβέρνηση: Εφαρμογή και τήρηση των κανόνων εταιρικής διακυβέρνησης.

Σύνθεση & Δομή

Το ΔΣ αποτελείται από:

- Εκτελεστικά μέλη (π.χ. Διευθύνων Σύμβουλος) που εμπλέκονται στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.
- Μη εκτελεστικά μέλη, τα οποία παρέχουν εποπτεία και ανεξάρτητη αξιολόγηση.
- Ανεξάρτητα μέλη, που δεν έχουν οικονομικούς ή προσωπικούς δεσμούς με την εταιρεία και συμβάλλουν στη διαφάνεια.

Ρόλος των Διοικητικών Συμβουλίων & Επιτροπών Ελέγχου στην Εταιρική Διακυβέρνηση

Επιτροπή Ελέγχου

Η Επιτροπή Ελέγχου είναι μια εξειδικευμένη επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου που έχει ως βασικό ρόλο την ενίσχυση της λογοδοσίας, της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου.

Κύριες αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου

Εποπτεία της οικονομικής πληροφόρησης: Ανασκόπηση των οικονομικών καταστάσεων και διασφάλιση της αξιοπιστίας τους.

Εποπτεία του εξωτερικού ελέγχου: Επιλογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση του εξωτερικού ελεγκτή.

Εποπτεία του εσωτερικού ελέγχου: Διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου.

Διαχείριση κινδύνων και κανονιστικής συμμόρφωσης: Αναγνώριση και διαχείριση σημαντικών κινδύνων και συμμόρφωση με το νομικό πλαίσιο.

Διαφάνεια και εταιρική διακυβέρνηση: Ενίσχυση της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης των επενδυτών.

Καθήκοντα των Ανεξάρτητων Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Τα ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διακυβέρνηση της επιχείρησης, διασφαλίζοντας την αντικειμενικότητα, τη διαφάνεια και τη λήψη αποφάσεων με γνώμονα το συμφέρον των μετόχων και των ενδιαφερόμενων μερών.

Βασικά Καθήκοντα των Ανεξάρτητων Μελών:

Ανεξάρτητη και αντικειμενική κρίση:

Λήψη αποφάσεων χωρίς επηρεασμούς από εκτελεστικά μέλη ή μεγαλομετόχους.

Εξασφάλιση ότι τα συμφέροντα της εταιρείας και των μετόχων προστατεύονται.

Εποπτεία της διοίκησης και της στρατηγικής:

Αξιολόγηση της απόδοσης της ανώτατης διοίκησης.

Συμβολή στον στρατηγικό σχεδιασμό και τη διαχείριση κινδύνων.

Διασφάλιση της διαφάνειας και της εταιρικής διακυβέρνησης:

Εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών διακυβέρνησης.

Συμμετοχή στη διαμόρφωση πολιτικών δεοντολογίας και συμμόρφωσης.

Προστασία των δικαιωμάτων των μετόχων και των ενδιαφερόμενων μερών:

Ιδιαίτερη προσοχή στις αποφάσεις που επηρεάζουν τους μειοψηφικούς μετόχους.

Συμβολή στη διατήρηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών.

Εποπτεία της Επιτροπής Ελέγχου και άλλων επιτροπών:

Συμμετοχή ή συνεργασία με την Επιτροπή Ελέγχου για τη διαφάνεια των οικονομικών καταστάσεων και τον εσωτερικό έλεγχο.

Συνεργασία μεταξύ Εξωτερικών Ελεγκτών και Διοικητικών Συμβουλίων

Η συνεργασία μεταξύ των εξωτερικών ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διαφάνειας, της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων και της αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης. Αυτή η σχέση βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, την ανεξαρτησία και την επικοινωνία, με στόχο την ενίσχυση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και τη διαχείριση των κινδύνων.

Οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι ανεξάρτητοι επαγγελματίες που εξετάζουν τις οικονομικές καταστάσεις μιας εταιρείας, διασφαλίζοντας ότι τηρούνται οι λογιστικοί κανόνες και οι κανονισμοί.

Βασικές Αρμοδιότητες των Εξωτερικών Ελεγκτών:

Ανεξάρτητος έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων για την εξασφάλιση ακρίβειας και συμμόρφωσης με τα λογιστικά πρότυπα (π.χ. ΔΠΧΠ, GAAP).

Εντοπισμός πιθανών ανακρίβειών, κινδύνων ή παρατυπιών στη χρηματοοικονομική αναφορά.

Παροχή γνώμатуευσης (audit opinion) σχετικά με την ακεραιότητα των οικονομικών εκθέσεων.

Ενημέρωση της Επιτροπής Ελέγχου και του Διοικητικού Συμβουλίου για σημαντικά ζητήματα που εντοπίζονται κατά τη διάρκεια του ελέγχου.

Διατύπωση προτάσεων για βελτίωση των εσωτερικών ελέγχων και των χρηματοοικονομικών διαδικασιών.

Συνεργασία μεταξύ Εξωτερικών Ελεγκτών και Διοικητικών Συμβουλίων

Μορφές Συνεργασίας μεταξύ Εξωτερικών Ελεγκτών & Διοικητικού Συμβουλίου

(α) Τακτικές Συναντήσεις & Αναφορές

Οι εξωτερικοί ελεγκτές πρέπει να επικοινωνούν με την Επιτροπή Ελέγχου και το Διοικητικό Συμβούλιο σε τακτική βάση, μέσω:

Προγραμματισμένων συνεδριάσεων κατά τη διάρκεια του ελέγχου.

Παρουσίασης εκθέσεων ευρημάτων και ενδεχόμενων κινδύνων.

Ενημέρωσης για αλλαγές στα λογιστικά πρότυπα ή στις ρυθμιστικές απαιτήσεις.

(β) Διασφάλιση Ανεξαρτησίας

Για να εξασφαλιστεί η αμεροληψία των εξωτερικών ελεγκτών:

Το ΔΣ και η Επιτροπή Ελέγχου επιλέγουν ελεγκτές βάσει αντικειμενικών κριτηρίων (εμπειρία, φήμη, ανεξαρτησία).

Δεν πρέπει να υπάρχουν οικονομικές ή προσωπικές σχέσεις μεταξύ της εταιρείας και του ελεγκτή που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την κρίση του.

Υπάρχει δυνατότητα αλλαγής ελεγκτή μετά από συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα, ώστε να διατηρείται η αντικειμενικότητα.

Εισαγωγή στον Εσωτερικό Έλεγχο

Ο Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit) είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική και συμβουλευτική διαδικασία που έχει στόχο τη βελτίωση των λειτουργιών ενός οργανισμού. Μέσω συστηματικής και πειθαρχημένης προσέγγισης, αξιολογεί και βελτιώνει την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης κινδύνων, των ελέγχων και των διαδικασιών διακυβέρνησης.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι μια λειτουργία μέσα σε έναν οργανισμό που παρέχει ανεξάρτητες διαβεβαιώσεις σχετικά με:

- Την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών διακυβέρνησης
- Τη διαχείριση των κινδύνων
- Την αξιοπιστία των οικονομικών και λειτουργικών πληροφοριών
- Την προστασία των περιουσιακών στοιχείων
- Τη συμμόρφωση με κανονισμούς και πολιτικές

Ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί ως "μηχανισμός αυτοβελτίωσης" για έναν οργανισμό, εντοπίζοντας αδυναμίες και προτείνοντας λύσεις.

Εισαγωγή στον Εσωτερικό Έλεγχο

Βασικοί Στόχοι του Εσωτερικού Ελέγχου:

- Διασφάλιση αποτελεσματικών εσωτερικών ελέγχων
- Εντοπισμός και διαχείριση κινδύνων
- Αξιολόγηση της αξιοπιστίας των πληροφοριών και των οικονομικών καταστάσεων
- Βελτίωση της αποδοτικότητας των διαδικασιών
- Συμμόρφωση με το κανονιστικό και νομικό πλαίσιο
- Καταπολέμηση της απάτης και των οικονομικών παρατυπιών

Βασικές Αρχές του Εσωτερικού Ελέγχου

- Ανεξαρτησία & Αντικειμενικότητα – Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να είναι ανεξάρτητοι από τη διοίκηση και να παρέχουν αμερόληπτες αξιολογήσεις.
- Επαγγελματισμός & Ηθική – Ο Εσωτερικός Έλεγχος διεξάγεται με βάση διεθνή πρότυπα και δεοντολογικούς κανόνες (π.χ. πρότυπα IIA – Institute of Internal Auditors).
- Διαχείριση Κινδύνων – Ο έλεγχος πρέπει να εντοπίζει και να διαχειρίζεται κρίσιμους κινδύνους που επηρεάζουν τον οργανισμό.
- Βελτίωση Διαδικασιών – Ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν είναι μόνο μηχανισμός εντοπισμού προβλημάτων, αλλά συμβάλλει και στη βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών.

Εισαγωγή στον Εσωτερικό Έλεγχο

Διαδικασία του Εσωτερικού Ελέγχου

Ο Εσωτερικός Έλεγχος ακολουθεί μια συστηματική διαδικασία, που περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια:

(α) Προγραμματισμός του Ελέγχου

Καθορισμός των στόχων και της μεθοδολογίας του ελέγχου.

Αναγνώριση των βασικών κινδύνων.

Επιλογή των προς εξέταση λειτουργιών.

(β) Διενέργεια του Ελέγχου

Συλλογή δεδομένων και πληροφοριών.

Ανάλυση και αξιολόγηση των διαδικασιών.

Εφαρμογή δοκιμών και ελέγχων για την ανίχνευση πιθανών αδυναμιών.

(γ) Σύνταξη Έκθεσης & Παρουσίαση Ευρημάτων

Διαμόρφωση αναλυτικής έκθεσης με τα αποτελέσματα του ελέγχου.

Παροχή προτάσεων για τη βελτίωση των διαδικασιών.

Παρουσίαση της έκθεσης στην Επιτροπή Ελέγχου και στη Διοίκηση.

(δ) Παρακολούθηση (Follow-Up)

Έλεγχος της εφαρμογής των προτεινόμενων διορθωτικών ενεργειών.

Αναθεώρηση των βελτιώσεων και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους.

Εισαγωγή στον Εσωτερικό Έλεγχο

Οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι επαγγελματίες που ασχολούνται με την ανάλυση και την αξιολόγηση των λειτουργιών ενός οργανισμού.

Εντοπίζουν κινδύνους και παρατυπίες.

Αναλύουν τις διαδικασίες και προτείνουν βελτιώσεις.

Παρακολουθούν τη συμμόρφωση με τους κανονισμούς και τις πολιτικές.

Διασφαλίζουν τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές λειτουργούν ως σύμβουλοι της διοίκησης, συμβάλλοντας στη βελτίωση των επιχειρησιακών πρακτικών.

Οφέλη του Εσωτερικού Ελέγχου για έναν Οργανισμό:

Βελτίωση της διακυβέρνησης και της διαχείρισης κινδύνων

Αποτροπή απάτης και οικονομικών ατασθαλιών

Ενίσχυση της αξιοπιστίας των οικονομικών δεδομένων

Ενίσχυση της επιχειρησιακής αποδοτικότητας

Διασφάλιση της συμμόρφωσης με κανονισμούς και νόμους

Αύξηση της εμπιστοσύνης των μετόχων και των επενδυτών

Εσωτερικός Έλεγχος και διαφορές με τον Εξωτερικό Έλεγχο

Ο Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit) και ο Εξωτερικός Έλεγχος (External Audit) είναι δύο βασικές διαδικασίες ελέγχου που εξασφαλίζουν τη διαφάνεια, την ακεραιότητα και την αποτελεσματική διαχείριση ενός οργανισμού. Παρότι και οι δύο έχουν κοινό στόχο τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των χρηματοοικονομικών και επιχειρησιακών διαδικασιών, διαφέρουν σημαντικά ως προς το σκοπό, την ανεξαρτησία, τη συχνότητα και τους αποδέκτες των ευρημάτων τους.

Ο Εσωτερικός και ο Εξωτερικός Έλεγχος δεν είναι ανταγωνιστικοί αλλά συμπληρωματικοί μηχανισμοί διασφάλισης. Ο Εσωτερικός Έλεγχος βοηθά την επιχείρηση να εντοπίσει αδυναμίες και να βελτιώσει τη λειτουργία της. Ο Εξωτερικός Έλεγχος διασφαλίζει ότι η επιχείρηση παρουσιάζει με ακρίβεια την οικονομική της κατάσταση στο κοινό και στις ρυθμιστικές αρχές. Οι εξωτερικοί ελεγκτές συχνά βασίζονται στις πληροφορίες του εσωτερικού ελέγχου για την εκτίμηση των χρηματοοικονομικών αναφορών.

Παράδειγμα:

Εάν ένας εσωτερικός έλεγχος εντοπίσει μια αδυναμία στον τρόπο καταγραφής των πωλήσεων, μπορεί να προτείνει βελτιώσεις. Ο εξωτερικός έλεγχος, στη συνέχεια, θα επαληθεύσει αν αυτές οι αλλαγές εφαρμόστηκαν και αν οι οικονομικές καταστάσεις είναι πλέον ορθές.

Βασικές Αρχές και Πρακτικές του IIA (Institute of Internal Auditors)

Το Institute of Internal Auditors (IIA) είναι ο παγκόσμιος οργανισμός που θέτει τα πρότυπα και τις βέλτιστες πρακτικές για τον Εσωτερικό Έλεγχο (Internal Audit). Παρέχει ένα καθολικά αποδεκτό πλαίσιο επαγγελματικής πρακτικής που χρησιμοποιείται από εταιρείες και δημόσιους οργανισμούς για τη βελτίωση της διακυβέρνησης, της διαχείρισης κινδύνων και της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου.

Το Διεθνές Πλαίσιο Επαγγελματικής Πρακτικής (IPPF) του IIA. Το International Professional Practices Framework (IPPF) αποτελεί το θεμέλιο για την εκτέλεση του εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με τα παγκόσμια πρότυπα.

Κύρια Στοιχεία του IPPF

Βασικές Αρχές του Εσωτερικού Ελέγχου (Core Principles)

Ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου (Definition of Internal Auditing)

Δεοντολογικός Κώδικας (Code of Ethics)

Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Πρακτική του Εσωτερικού Ελέγχου (International Standards)

Συμβουλευτικά Κείμενα & Κατευθυντήριες Οδηγίες (Practice Guides & Implementation Guidance)

Αυτά τα στοιχεία παρέχουν ένα ενιαίο πλαίσιο λειτουργίας και επιτρέπουν στους εσωτερικούς ελεγκτές να παρέχουν ανεξάρτητες και αξιόπιστες υπηρεσίες.

Βασικές Αρχές και Πρακτικές του IIA (Institute of Internal Auditors)

Οι Βασικές Αρχές του IIA για τον Εσωτερικό Έλεγχο

Οι Βασικές Αρχές (Core Principles) καθορίζουν τι σημαίνει αποτελεσματικός εσωτερικός έλεγχος και περιλαμβάνουν τα εξής:

Διαδηλώνει ακεραιότητα

Επιδεικνύει αντικειμενικότητα και αμεροληψία

Διατηρεί κατάλληλες επαγγελματικές ικανότητες

Παρέχει αξία και επίδραση στη διοίκηση

Διευκολύνει τη βελτίωση της οργανωτικής διακυβέρνησης

Εκτελεί ελέγχους με βάση την εκτίμηση κινδύνων

Παρουσιάζει έγκαιρα και χρήσιμα ευρήματα και προτάσεις

Είναι ανεξάρτητος και ακολουθεί επαγγελματικά πρότυπα

Αν ο εσωτερικός έλεγχος συμμορφώνεται με αυτές τις αρχές, τότε προσφέρει αξία στον οργανισμό και υποστηρίζει τη διαφάνεια και την εταιρική διακυβέρνηση.

Βασικές Αρχές και Πρακτικές του ΙΙΑ (Institute of Internal Auditors)

Δεοντολογικός Κώδικας του ΙΙΑ (Code of Ethics)

Ο Δεοντολογικός Κώδικας του ΙΙΑ παρέχει τις ηθικές αρχές και τους κανόνες συμπεριφοράς που πρέπει να ακολουθούν οι εσωτερικοί ελεγκτές. Αποτελείται από τέσσερις βασικές αρχές:

1. Ακεραιότητα (Integrity)

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εκτελούν το έργο τους με ειλικρίνεια, αξιοπιστία και υπευθυνότητα.

2. Αντικειμενικότητα (Objectivity)

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να παρέχουν αμερόληπτες και ανεξάρτητες αξιολογήσεις, χωρίς να επηρεάζονται από πιέσεις.

3. Εμπιστευτικότητα (Confidentiality)

Πρέπει να διαχειρίζονται τις πληροφορίες με διακριτικότητα και να μην αποκαλύπτουν δεδομένα χωρίς εξουσιοδότηση.

4. Ικανότητα (Competency)

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και επαγγελματική κατάρτιση για να εκτελούν αποτελεσματικά το έργο τους.

Βασικές Αρχές και Πρακτικές του IIA (Institute of Internal Auditors)

Βέλτιστες Πρακτικές του IIA για την Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου

Το IIA προτείνει μια σειρά από καλές πρακτικές που βοηθούν τις επιχειρήσεις να εφαρμόσουν έναν αποτελεσματικό εσωτερικό έλεγχο:

Προσέγγιση βασισμένη στη διαχείριση κινδύνων: Οι έλεγχοι πρέπει να εστιάζουν στους σημαντικότερους κινδύνους που επηρεάζουν τον οργανισμό.

Ανεξαρτησία της ελεγκτικής λειτουργίας: Ο Εσωτερικός Έλεγχος πρέπει να είναι ανεξάρτητος από τη διοίκηση για να παρέχει αμερόληπτες εκτιμήσεις.

Συνεχής εκπαίδευση των ελεγκτών: Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να ενημερώνονται για νέες τεχνικές και εξελίξεις στο ελεγκτικό περιβάλλον.

Χρήση τεχνολογίας και ανάλυσης δεδομένων: Η υιοθέτηση τεχνολογικών εργαλείων βελτιώνει την ακρίβεια και την αποτελεσματικότητα των ελέγχων.

Διαρκής επικοινωνία με τη διοίκηση: Οι ελεγκτές πρέπει να ενημερώνουν έγκαιρα τη διοίκηση για τους κινδύνους και τις ευκαιρίες βελτίωσης.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος ως Μηχανισμός Διαχείρισης Κινδύνων

Ο Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit) αποτελεί έναν από τους βασικότερους μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων σε έναν οργανισμό. Βοηθά στη διαπίστωση, αξιολόγηση και μετριασμό των κινδύνων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη λειτουργία, τη στρατηγική και τη φήμη μιας εταιρείας. Μέσω της συστηματικής και αντικειμενικής αξιολόγησης των διαδικασιών και των ελέγχων, ο Εσωτερικός Έλεγχος διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη θωράκιση των οργανισμών από απειλές και ευκαιρίες.

Η Διαχείριση Κινδύνων (Risk Management) είναι η διαδικασία αναγνώρισης, ανάλυσης και μετριασμού των κινδύνων που μπορεί να επηρεάσουν τους στόχους ενός οργανισμού. Ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί υποστηρικτικά στη Διαχείριση Κινδύνων, παρέχοντας ανεξάρτητες αξιολογήσεις για την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών μηχανισμών.

Πώς συνεργάζεται ο Εσωτερικός Έλεγχος με τη Διαχείριση Κινδύνων;

Παρακολουθεί και αξιολογεί τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων.

Αναλύει την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων που εφαρμόζει η εταιρεία.

Προτείνει βελτιώσεις και στρατηγικές για τη μείωση των κινδύνων.

Προσφέρει ανεξάρτητες διαβεβαιώσεις για την καταλληλότητα των ελεγκτικών διαδικασιών.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος ως Μηχανισμός Διαχείρισης Κινδύνων

Ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στη Διαχείριση Κινδύνων

Ο Εσωτερικός Έλεγχος ενισχύει τη διαχείριση κινδύνων μέσω των εξής λειτουργιών:

(α) Αναγνώριση Κινδύνων (Risk Identification)

- ◆ Εξετάζει τις λειτουργίες της εταιρείας για να εντοπίσει δυνητικούς κινδύνους.
- ◆ Αναλύει ιστορικά δεδομένα και τάσεις για πρόβλεψη μελλοντικών απειλών.

(β) Αξιολόγηση Κινδύνων (Risk Assessment)

- ◆ Καθορίζει τη σοβαρότητα και την πιθανότητα εμφάνισης κάθε κινδύνου.
- ◆ Χρησιμοποιεί ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους αξιολόγησης κινδύνων.

(γ) Σχεδιασμός και Εφαρμογή Ελέγχων (Control Activities)

- ◆ Εξασφαλίζει ότι υπάρχουν κατάλληλα συστήματα εσωτερικού ελέγχου για τη μείωση των κινδύνων.
- ◆ Προτείνει νέες πολιτικές και διαδικασίες για τη διαχείριση των κρίσιμων κινδύνων.

(δ) Παρακολούθηση και Αναφορά (Monitoring & Reporting)

- ◆ Εξετάζει αν τα μέτρα διαχείρισης κινδύνων εφαρμόζονται σωστά.
- ◆ Παρέχει ανεξάρτητες αναφορές στη διοίκηση και την Επιτροπή Ελέγχου.

(ε) Προληπτικά και Διορθωτικά Μέτρα (Preventive & Corrective Actions)

- ◆ Βοηθά στον εντοπισμό αδύνατων σημείων και στην εφαρμογή διορθωτικών ενεργειών.
- ◆ Συμβάλλει στη συνεχή βελτίωση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος ως Μηχανισμός Διαχείρισης Κινδύνων

Το Enterprise Risk Management (ERM) είναι ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζουν οι εταιρείες. Ο Εσωτερικός Έλεγχος έχει σημαντικό ρόλο στη βελτίωση και την αξιολόγηση του ERM.

Σύμφωνα με το Πλαίσιο ERM, ο Εσωτερικός Έλεγχος πρέπει να:

Εξετάζει αν η εταιρεία έχει προσδιορίσει σωστά τους κρίσιμους κινδύνους.

Αξιολογεί αν τα μέτρα διαχείρισης κινδύνων είναι επαρκή και λειτουργούν σωστά.

Παρέχει ανεξάρτητες αναφορές για την κατάσταση των κινδύνων στον οργανισμό.

Παράδειγμα Εφαρμογής:

Μια επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιεί το ERM για να αναγνωρίσει τους κινδύνους απάτης. Ο Εσωτερικός Έλεγχος θα αξιολογήσει τα μέτρα προστασίας, όπως η παρακολούθηση συναλλαγών και οι διαδικασίες έγκρισης, και θα προτείνει βελτιώσεις.

Ο Ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην Ανίχνευση και Πρόληψη Απάτης (Fraud Detection & Prevention)

Η απάτη αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές για τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς, προκαλώντας οικονομικές απώλειες, νομικές συνέπειες και πλήγμα στη φήμη τους. Ο Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit) παίζει καθοριστικό ρόλο τόσο στην ανίχνευση (fraud detection) όσο και στην πρόληψη της απάτης (fraud prevention), βοηθώντας στη διασφάλιση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της αποτελεσματικής διαχείρισης των κινδύνων.

Η απάτη (fraud) είναι κάθε εσκεμμένη ενέργεια που έχει σκοπό την παραπλάνηση και την απόκτηση αθέμιτου οικονομικού ή άλλου οφέλους εις βάρος ενός οργανισμού. Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Πιστοποιημένων Εξεταστών Απάτης (ACFE – Association of Certified Fraud Examiners), οι μορφές απάτης ταξινομούνται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

1. Απάτη στις Χρηματοοικονομικές Αναφορές (Financial Statement Fraud)
2. Απάτη Κατάχρησης Περιουσιακών Στοιχείων (Asset Misappropriation)
3. Διαφθορά (Corruption)

Ο Ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην Ανίχνευση και Πρόληψη Απάτης (Fraud Detection & Prevention)

Ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί ως μηχανισμός έγκαιρης ανίχνευσης της απάτης μέσω:

(α) Ανάλυση και Αναγνώριση Ύποπτων Συμπεριφορών

Έλεγχος συναλλαγών για ενδείξεις απάτης, όπως ασυνήθιστα μεγάλα ποσά ή επαναλαμβανόμενες συναλλαγές με άγνωστους προμηθευτές.

Παρακολούθηση αλλαγών στο οικονομικό προφίλ εργαζομένων (π.χ. ξαφνική αύξηση περιουσιακών στοιχείων).

(β) Διεξαγωγή Ελεγκτικών Δοκιμών (Audit Testing)

Ανάλυση χρηματοοικονομικών στοιχείων με τη χρήση τεχνικών ανίχνευσης απάτης (data analytics).
Εφαρμογή δοκιμών συμμόρφωσης και ουσίας για να επαληθευτεί η εγκυρότητα των συναλλαγών.

(γ) Χρήση Τεχνολογικών Εργαλείων & Data Analytics

Εφαρμογή λογισμικών ελέγχου και ανάλυσης δεδομένων (π.χ. ACL, IDEA) για τον εντοπισμό ύποπτων προτύπων συναλλαγών.
Ανίχνευση παρατυπιών μέσω τεχνητής νοημοσύνης (AI) και machine learning, που μπορούν να αναγνωρίσουν ανωμαλίες σε οικονομικές αναφορές.

(δ) Διερεύνηση Καταγγελιών και Αναφορών από Εργαζόμενους

Εφαρμογή ενός ανώνυμου μηχανισμού καταγγελιών (whistleblowing hotline) για να ενθαρρύνονται οι εργαζόμενοι να αναφέρουν ύποπτες πρακτικές.

Διενέργεια εσωτερικών ερευνών όταν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις απάτης.

Διενέργεια εσωτερικών ερευνών όταν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις απάτης.

Σύνδεση του Εσωτερικού Ελέγχου με το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Control System - ICS)

Ο Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit) και το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Control System - ICS) είναι δύο έννοιες που συχνά συγχέονται, αλλά έχουν διαφορετικούς ρόλους και λειτουργίες. Παρότι είναι αλληλένδετα, το ICS αφορά τη δομή των εσωτερικών ελέγχων που εφαρμόζει ένας οργανισμός, ενώ ο Εσωτερικός Έλεγχος αξιολογεί την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία του ICS.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Control System - ICS) είναι το σύνολο των πολιτικών, διαδικασιών και μηχανισμών που έχει σχεδιάσει και εφαρμόζει ένας οργανισμός για να:

Διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών

Προστατεύσει τα περιουσιακά του στοιχεία

Εξασφαλίσει την ακρίβεια και αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών αναφορών

Διασφαλίσει τη συμμόρφωση με νόμους και κανονισμούς

Το ICS είναι ένα προληπτικό μέτρο που λειτουργεί σε όλες τις βαθμίδες ενός οργανισμού, από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη έως τους υπαλλήλους.

Σύνδεση του Εσωτερικού Ελέγχου με το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Control System - ICS)

Παραδείγματα Σύνδεσης του Εσωτερικού Ελέγχου με το ICS

Παράδειγμα 1 – Έλεγχος Λειτουργίας του ICS:

Ο Εσωτερικός Έλεγχος πραγματοποιεί δοκιμές στα λογιστικά συστήματα μιας επιχείρησης για να διαπιστώσει αν εφαρμόζονται σωστά οι πολιτικές διαχωρισμού καθηκόντων και αν υπάρχει επαρκής επίβλεψη στις χρηματοοικονομικές συναλλαγές.

Παράδειγμα 2 – Ανίχνευση Απάτης μέσω ICS:

Ένα λογισμικό ανάλυσης δεδομένων που χρησιμοποιείται από τον Εσωτερικό Έλεγχο αποκαλύπτει ότι ένας υπάλληλος πραγματοποιεί επαναλαμβανόμενες συναλλαγές με προμηθευτές που συνδέονται με αυτόν. Ο Εσωτερικός Έλεγχος αναφέρει το εύρημα στη διοίκηση, προτείνοντας αυστηρότερους ελέγχους εγκρίσεων δαπανών.

Παράδειγμα 3 – Αναθεώρηση Πολιτικών Εσωτερικού Ελέγχου:

Μετά από σύσταση του Εσωτερικού Ελέγχου, μια εταιρεία εισάγει νέες πολιτικές ελέγχου που απαιτούν διπλή έγκριση για πληρωμές άνω ενός συγκεκριμένου ποσού, μειώνοντας τον κίνδυνο δόλιων συναλλαγών.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ !